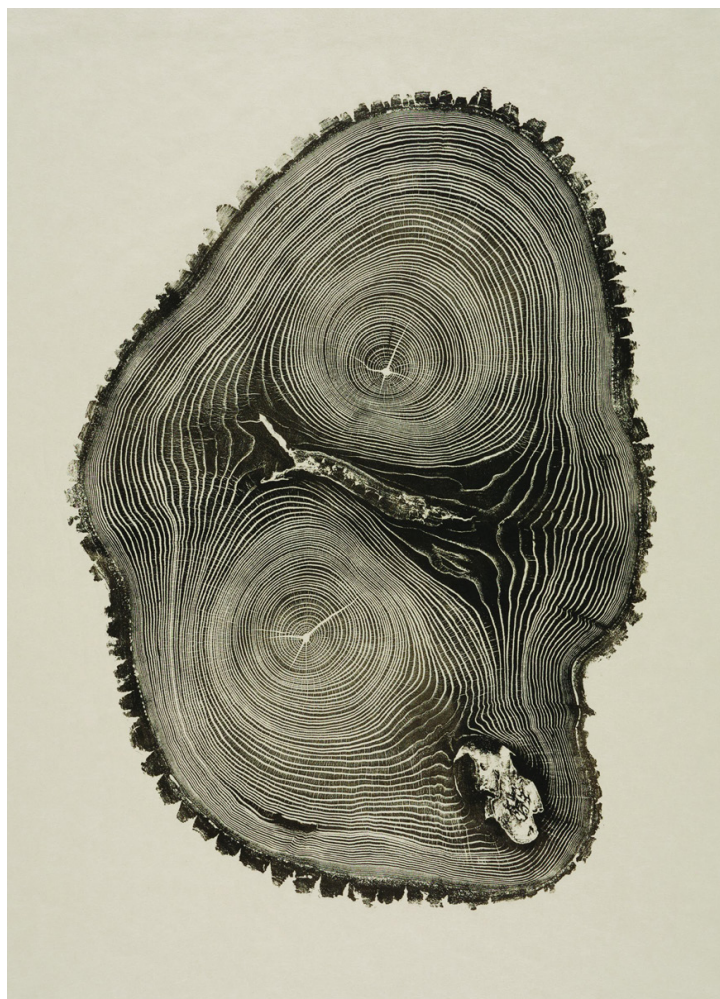

Српска археологија између теорије и чињеница III

Српска археологија између центра и периферије

Филозофски факултет
Одељење за археологију
Центар за теоријску археологију

Београд
25. април 2015.

Српска археологија између теорије и чињеница III

*Српска археологија између
центра и периферије*

Књига апстраката

Уредници

др Марко А. Јанковић
др Зорица Кузмановић

Програмски одбор

др Предраг Н. Драгојевић
др Марко Јанковић
др Иван Ковачевић
др Зорица Кузмановић
др Смиља Марјановић-Душанић
др Татјана Цвјетићанин

Организација

Филозофски факултет Београд
Одељење за археологију
Центар за теоријску археологију

Скуп је организован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, у оквиру пројекта бр. 177008 - Археолошка култура и идентитет западног Балкана.

ISBN 978-86-88803-95-3

Насловна страна : *Woodcut*, Bryan Nash Gill (Princeton Architectural Press, 2012).

Антикварски корени српске археологије

Владимир В. Михајловић
Балканолошки институт САНУ
Београд

Током друге половине XVII века долази до значајне промене приступа у проучавању прошлости. У сагласају с основним идејама научне револуције долази до уобличавања засебне дисциплине посвећене проучавању материјалних остатака прошлости односно, како се тада говорило, старина. Тиме су се посленици нове дисциплине познати као старинари или антиквари нашли на размеђу теорије и чињеница. Наиме, у складу са новим, научним погледом на свет, антиквари се више не заустављају на простом прикупљању и описивању старина, већ покушавају да објасне њихову улогу и/или значење. Другим речима, антиквари су заправо утемељили теоријске основе бављења материјалним остацима минулих времена.

С друге стране, управо током друге половине XVII столећа, захваљујући ратним успесима хабзбуршких трупа, делови данашње територије Републике Србије постају доступни учењацима са Запада. Међу њима нашао се и Луиђи Фердинандо Марсиљи (Luigi Ferdinando Marsigli, 1658—1730) војник и дипломата у служби цара Леополда I, али истовремено и учењак образован у складу с најбољим традицијама научне револуције. Током војних мисија у оквиру Бечког рата (1683—1699), а затим и као царски комесар за утврђивање границе након Карловачког мира (1699—1701), Марсиљи се упознаје с богатом (пре свега римском, али не искључиво) прошлошћу ових простора којој посвећује значајан део свог слободног времена. Током непуне две деценије проведене на Балкану,

он брижљиво бележи и помно проучава остатке римских путева, утврђења, епиграфске споменике, нумизматички материјал итд. Укратко, у поменутом раздобљу Л. Ф. Марсиљи прави (и дословно!) неке од првих антикварских корака на овим просторима. О томе најбоље сведочи други том његовог обухватног дела о Дунаву – *Danubius Pannonico-mysicus* – посвећен управо антиквитетима (*De antiquitatibus Romanorum*) дуж, како говори сам назив дела, панонских и мезијских обала. Овај рад, с једне стране, има за циљ да укаже на недовољно познат Марсиљијев антикварски рад на територији данашње Србије, али и да се, с друге стране, упита над утицајима његовог дела на потоњу српску археологију.

Кључне речи: историја дисциплине, археологија у Србији, антиквари, Бечки рат (1683-1699).